

Јужни Словени су у Подунављу још од неолита

октобар 14, 2015 админ © Саопштење Јелена Радоковић, Марио Алинеи, Повијесница, Срби, ШНР

Марио Алинеи, професор емеритус Универзитета у Утрехту (1926, Турин), у својој дугогодишњој каријери објавио је преко 50 значајних радова на тему еволутивне лингвистике. Као дугогодишњи сарадник Српске академије наука био је и лични пријатељ академика Павла Ивића. Његова теорија одавно је прихваћена на универзитетима у Холандији, Италији и Шпанији. Како сам Алинеи каже, „**крајем деведесетих година три археолога и три лингвисте, потпуно независно један од другог, поставили су нове теорије порекла индоевропских народа и језика које утврђују аутохтоност и непрекинут континуитет од палеолита**“.

На основу компаративних анализа археологије, генетике и језика, Алинеи је дошао до закључка да су неолитске технолошке иновације у Подунављу омогућиле нагли демографски раст становништва, а тако и развој језика и културе. Те иновације Алинеи сматра за најважнији мотивациони погон ширег развоја језика и поставља своју чувену тезу да се аналогно развоју палеолита, мезолита и неолита може поставити модел хронолошког датовања језика.

Он наглашава да се, за разлику од западне Европе, где неолит почиње у другом миленијуму п. н. е., једино на Балкану може пратити континуитет старе европске цивилизације преко телова већ од 8. миленијума п. н. е. Такође наводи да су археологија и савремена генетика потврдиле да је **Балкан једини европски регион где су најстарија археологија и генетика неспорно доказане.**

На основу ових сазнања Алинеи поставља тезу о аутохтоности европске цивилизације у Подунављу, као и о њеном непрекинутом континуитету до данас. Он оштро негира идеју о доласку Јужних Словена у 7. веку н. е. и тврди да за то апсолутно не постоје ни археолошки ни историјски докази. Тезом да се Јужни Словени налазе у Подунављу још од палеолита, Алинеи је практично срушио званичну индоевропску теорију.

Описујући словенски ареал данас, он тврди да Словени још увек географски и етничко-језички заузимају половину западне Европе. Сматра да су Словени одувек били на тим просторима, од дубоког палеолита.

По његовом и мишљењима других лингвиста, где наводи и Јернеја Копитара, Словени су заузимали огроман простор – од Балтика, преко северне Италије све до Мале Азије, а народе као што су Венети, Трибали, Трачани, Пеласти, Фриги, Лики и Лиди сматра прасловенским корпусом. То је један од разлога зашто Алинеи мисли да је „потребно рашчистити једну од најапсурднијих последица традиционалне историјске хронологије, ону која тврди да су Словени касно стигли на историјску сцену Европе и у исто време успели, сасвим необјашњиво, да заузму огромне просторе на којима и данас живе”. Једини логичан закључак може да буде да су **управо Јужни Словени били оригинални покретачи нове земљорадничке револуције, заната, уметности, религије, језика и првих урбаних култура Европе у Подунављу.**

Алинеи сматра да је јужнословенска група најстарија, тј. да „не постоји никакав северни словенски језик већ су се западни и источни словенски језици независно развили из јужнословенских. Примогеност јужнословенских језика налази у доказима да они лингвистички обухватају и источне и западне, те тако представљају заједнички именитељ свих словенских језика“.

Насупрот ранијим теоријама о примогености германских народа, Алинеи децидирано каже да су они у ствари прихватили тековине неолитске културе Балкана, па тако и део језичке културе Јужних Словена, што је тврдио и амерички лингвиста Морис Свадеш, рекавши да се грана германских језика издвојила из словенских језика.

Да би илустровао своју тезу о раном палеолитском настанку језика, као и доказао могућност датовања језика синхроно са археологијом, Алинеи је сачинио три листе словенских речи из периода палеолита, мезолита и неолита које практично представљају најстарији супстрат европских језика.

Интересантно је да Алинеи ставља старолатински, старогрчки и старословенски у исту хронолошку равн, наглашавајући да су сви они позајмљивали једни од других.

У свом раду он жустро полемисе о претходним теоријама и каже да су јудеохришћанска и пангерманска теорија неопростиво зауставиле развој лингвистике, скративши старост језика на 5.000 година. За нас најважнији и најинтересантнији део његовог рада јесте чињеница да је неолитске културе Подунавља описао као „првобитну језичку орбиту Европе“.

За српску лингвистику, археологију и историографију ова теорија, као и њени научни заступници, од кључног је значаја јер су Подунавље и Србију вратили у центар интересовања и проучавања научних кругова западне Европе.

Коначно, теорија Марија Алинеија, повезујући цивилизацијски континуитет од палеолита до данас, отворила је пут за нова истраживања на пољу **србистике** – како се српски језик више не би посматрао као изгубљен и утопљен у неком имагинарном простору и времену.

Филолог германиста, Оксфорд центар Београд

Јелена Радојковић